

Impact Story

ПРОЗОРІСТЬ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ТА ПОСЛУГАХ / TAPAS

«Для українців лікування онкології – неабияк дороге. Але багато чого пацієнт може отримати безоплатно, з цим допомагає чат-бот «Лікуйся»

Як телеграм-чат-бот «Лікуйся» допомагає жінкам економити десятки тисяч гривень у боротьбі з раком молочної залози та відстоювати права на безоплатне лікування від держави.

Від 2014-го року Олена по черзі намагалась відвоювати у раку життя трьох людей, і двох з них – вона та її мати – долають недугу. Нещодавно жінка дізналась про чат-бот «Лікуйся» у телеграм-месенджері, який тепер допомагає їй з інформацією про усі необхідні обстеження і про те, як отримати послуги та ліки від держави безоплатно.

Як Олена боролась із онкологією за себе і свою родину

У 2014 році Олена дізналась про те, що в неї рак кишківника. Жінка перенесла чотири операції та хіміотерапію. Тільки хіміотерапія коштувала більше, ніж її місячна зарплата. За інші послуги та ліки жінці також доводилось платити. З грошима допомагали родина та друзі.

Згодом жінка дізналась про онкологію у племінника і саме тоді натрапила на ГО «Афіна. Жінки проти раку». Ця організація допомагає онкохворим зі всієї країни інформацією про лікування та безоплатні можливості.

На жаль, племінника Олени врятувати не вдалось.

Але коли у матері Олени виникла підозра на рак молочної залози, жінка звернулась за інформацією до співзасновниці ГО «Афіна. Жінки проти раку» Вікторії Романюк. Та їй розповіла про чат-бот «Лікуйся».

Як відкриті дані допомагають рятувати більше хворих

Чат-бот «Лікуйся» можна знайти у [телеграмі](#) та [вайбері](#). Його створення стало можливим завдяки грантовій підтримці у межах конкурсу Opendatago, який проводив проєкт USAID/UK aid «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах / TAPAS» у партнерстві з Міністерством цифрової трансформації України. Opendatago спрямований на підтримку проєктів неприбуткових або благодійних організацій громадянського суспільства на основі відкритих державних даних.

Чат-бот «Лікуйся» орієнтований на хворих із раком молочної залози, адже це – [найпоширеніша онкологія у світі та в Україні](#). Його створила пацієнтська ГО «Ліки Контроль» за участі з ГО «Афіна. Жінки проти раку».

Наталія Гуран, засновниця ГО «Ліки Контроль», усе життя працювала в ІТ та вирішила використовувати свої знання і досвід задля допомоги хворим. А засновниця ГО «Афіна. Жінки проти раку» Вікторія Романюк сама перенесла рак молочної залози й тепер активно працює над розширенням списку безоплатних послуг і медикаментів для онкохворих. Разом вони – сильна команда.

«Тоді як правозахисник може допомогти одному пацієнту відстояти права, сервіс на кшталт чат-боту «Лікуйся» допомагає тисячам на кожному етапі», – розповідає Наталя Гуран. За її словами, в Україні частина людей дізнається про діагноз і просто їде додому помирати. «Якщо казати про рак молочної залози, це переважно жінки віком 35-45 років, працездатні та з доволі малими дітьми», – розповідає Наталя. – Це справді трагедія. З чат-ботом «Лікуйся» ми намагаємося змінити цю тенденцію».

Як працює чат-бот «Лікуйся»

У чат-боті є повна дорожня карта лікування цього виду раку, включно з інформацією про те, як отримати безоплатну діагностику та лікування у межах Державної програми медичних гарантій, у простій та зрозумілій формі. Цю інформацію бот отримує з відкритих даних – Реєстру закладів охорони здоров'я, що уклали договори про медичне обслуговування населення¹, договорів НСЗУ з онколікарнями тощо.

У чат-боті є: перелік профілактичних обстежень і закладів, де їх можна пройти; інформація щодо того, на яких умовах хвора може потрапити до стаціонару; як і де саме отримати ліки безоплатно, навіть якщо вони відсутні у її лікарні.

Він надає інструкції, як відстояти право на безоплатну медичну допомогу та запобігти проявам корупції в медзакладах, зокрема, протидіяти нелегальній оплаті послуг чи лікарських засобів, які є в переліку Національної служби здоров'я України (НСЗУ) як безоплатні.

Також у чат-боті є маршрут пацієнта, де вказано, які саме аналізи та коли він має здавати. *«На жаль, лікування без достатньої кількості аналізів – це поширена проблема в Україні», – розповідає Вікторія, співзасновниця ГО «Афіни. Жінки проти раку».*

¹ Повна назва: Реєстр закладів охорони здоров'я, що уклали договори про медичне обслуговування населення відповідно до Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення».

Наприклад, матері Олени не зробили аналізу крові та УЗД внутрішніх органів, а лікування призначили без обстеження кардіолога. Про те, що ці аналізи необхідні, жінка дізналась від інших лікарів.

Але тепер інші жінки можуть отримувати усі деталі протоколу лікування в чат-боті коректно та вчасно. *«Це дуже крута дорожня карта для хворих із раком молочної залози, і це найкраща допомога для тих, хто вперше зіштовхнувся з діагнозом і не знає, що робити», – розповідає Олена.*

Наразі аудиторія чат-боту вже перевищила 5 600 користувачів і продовжує зростати.

За даними дослідження «Індекс здоров'я України-2019», 24,5% українців відмовляється від лікування онкології через високу вартість. *«Насправді багато чого пацієнт може отримати безоплатно. Люди просто не знають своїх прав», – пояснює Вікторія.* Вона наводить приклад, що за КТ, яке мають робити безоплатно, у хворого можуть попросити від 1 800 грн (\$67) до 5 000 грн (\$186) залежно від медзакладу.

Коли в обласній лікарні лікарі робили обстеження матері Олени, у жінки заправили гроші за усі послуги та навіть хабар 200 грн (\$7,5) за те, що медперсонал узагалі провів процедуру. Олена розповідає, що за аналізи – УЗД, рентген, цитологічне дослідження та інше – її мати, яка не знала про свої права, заплатила близько 4 000 грн (\$150). *«Я зрозуміла, що це тільки початок, і якщо так триватиме й далі, у нас не буде грошей, щоб лікувати маму», – згадує жінка.*

Інформацію про те, як і що треба робити, щоб відстояти свої права, містить чат-бот. Завдяки боту Олена тепер знає, які послуги можна отримувати безоплатно, а також про наявність ліків для своєї матері. Олена написала листа до НСЗУ, і за деякий час їй повернули витрачені кошти.

Олена планує не здаватися і боротиметься за здоров'я матері та пильнуватиме власний стан здоров'я. Із чат-ботом «Лікуйся» робити це простіше.

АГО «Афіна. Жінки проти раку» та ГО «Ліки Контроль» планують і надалі розвивати чат-бота «Лікуйся». Також вони планують запустили аналогічного бота для лікування раку легенів – другого за поширеністю в Україні.

Діяльність проєкту USAID/UK aid «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах/TAPAS» підтримує громадян та Уряд України у зниженні або усуненні корупції у ключових функціях та послугах державного управління завдяки реформі електронного урядування та впроваджує передові міжнародні практики у ключових сферах електронних публічних закупівель, відкритих даних та електронних сервісів.